

Божонов З.С.

КУРАТОРДУК ЖУРНАЛ – КУРАТОРДУН ПЕДАГОГИКАЛЫК КӨМӨКЧҮСҮ

Божонов З.С.

КУРАТОРСКИЙ ЖУРНАЛ – ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ ПОМОЩНИК КУРАТОРА

Z.S. Bojonov

TUTOR'S REGISTRY BOOK IS A PEDAGOGICAL TUTOR'S ASSISTANT

УДК:378.18.062+378.015

Бул макалада ЖОЖдун окутуучу-кураторлору үчүн куратордук журналдын педагогикалык, нормативдик-усулдук пайдалуу жактары ачылып көрсөтүлөт.

Негизги сөздөр: *куратордук журнал, куратор, академиялык тайпа, студент, ЖОЖ, нормативдик-усулдук, педагогикалык.*

В данной статье определяются педагогические нормативно-методические полезные стороны кураторского журнала для преподавателей куратора ВУЗа.

Ключевые слова: *кураторский журнал, куратор, академическая группа, студент, вуз, нормативно-методический, педагогический.*

This article deals with the pedagogical, normative and methodologically effective role of tutor's registry book for university teachers.

Key words: *tutor's registry book, tutor, academic group, student, normative and methodological, pedagogical.*

Студент жаштарды тарбиялоо – ЖОЖдун ар бир окутуучусунун кесиптик милдети жана коом алдындагы инсандык парзы. Студенттик тайпада жүргүзгөн куратордун иши окутуучунун педагогикалык ишмердүүлүгүнүн составдык бөлүгү болуп эсептелет. Университетте билим алуу менен кошо тарбиянын түрдүү багыттары боюнча студенттерди инсандык калыптандыруу процесси жүрөт. Ар бир студенттин университеттеги кеңешчиси, жакын адамы – бул куратор [1]. Университет, факультет жана кафедра алдында тайпадагы студенттердин тарбиясына, окуу-тартибине болгон жоопкерчиликти куратор өз мойнуна алат. Ошентип, куратордун мойнуна окуу жайы тарабынан бир академиялык тайпанын административдик тагдыры эле эмес, аларды инсан катары калыптандырып тарбиялоо жоопкерчилиги да кошо жүктөлөт. Бирок мындай улуу милдетти туш келген эле окутуучу татыктуу аркалай албасы да түшүнүктүү.

Кыргызстан эгемендүү өлкө болгондон кийин өз башынча болуп, 70 жыл бою СССРдин тушунда түптөлүп калган заң-закондордон баш тартып, баш көргөндү көз көрбөй турган стихиялуу заманда кыргыз ЖОЖдору да куратордук институтту союздун саркындысындай жээрип, эски буюм сынары колдонуудан чыгарып таштап атты. Же эскиден кутулганга жараша жаңы тарбиялоо системасын киргизишпеди. А Билим берүү министрлиги болсо али күнчө этек-жеңин жыя албай, кураторлор жөнүндө кук деген ооз ачпай, куратордук институтту же биротоло жоюп жибербей, же жойбосо аны өркүндөтүүнүн камын көрбөй, айтор, ак же көк дебеген бүдөмүк позицияда келе жатат. Ага карабастан куратордук тарбиялоо системасы айрым

ЖОЖдордо элдир-селдир сакталып калганын, бирок алар ным жан абалында экенин моюндоого аргасызбыз.

Ошол эгемендүү жашаган 25 жыл аралыгында куратор эмне экендигин дадил билбей билим алган муундун алдыңкы өкүлдөрү ЖОЖдо окутуучу болуп иштей башташты. Куратордук тарбиялоо системасын ыргылжың сактап келаткан окуу жайларда кураторлордун 90%дан ашыгын жаш окутуучулар түзүшөт. Эмнегедир илимдин кандидаттары, докторлору, доценттер, профессорлор “кураторлук иш - менин жумушум эмес” дегендей мамиледе жүрүшөт. Айрымдары тарбия ишин кетмен чаап, орок оро турган кара жумуштай көрүшүп, “кураторлукту жаштар аткарсын” дешет. Ошентип, билим берүүнүн ысык-суугун көрүп, илим жаатында бир топ бийиктикке чыгып калган “дөө-шаалар” бирден академиялык тайпа алып, аларга таалим-тарбия берүүчү кураторлук жумуштан жаа бою качып келишет.

ЖОЖдо тарбия процессин уюштуруунун составдык бөлүгүнө айланган куратордук институт саласындагы мына ушундай көйгөйлөрдү дагы санай берсе чубалжып чыга берет. Тек, биз профессордук – окутуучулук курамдын иш тажырыйбасында жана акыл-эсинде унуткарылып бараткан куратордук ишмердүүлүктү кайрадан жандантып уюштурууда көмөкчү каражат катары – куратордук журналды сунуштагыбыз келет.

Куратордун студенттик тайпага тарбиялык иш жүргүзгөндүгүн чагылдыруучу негизги документтердин бири болуп куратордук журнал саналат. Ошондуктан жыл ичиндеги аткарылган тарбиялык иштердин мазмуну журналга жазылып турууга тийиш [2]. Бирок куратордук журнал нормативдик документ эле болуп калбастан, кураторго педагогикалык-уюштуруучулук жагынан жол көрсөтүүчү усулдук-көрсөтмөлүк милдеттерди кошо камтыган болуусу зарыл. Мындай педагогикалык жана административдик-уюштуруучулук талаптарга жооп берген телегейи тегиз куратордук журнал түзгөнгө ар бир куратордун компетенттүүлүгү жетише бербеси белгилүү. Эгер кураторлордун өз эркине коюп, ар кимиң өз билгениңче куратордук журнал түзүп алып иштей бергиле деген болсок, анда бирдиктүү тарбиялоо концепциясы жок, чачкын, баш-аламан максаттарга жол ачкан болобуз. Ошон үчүн куратордук журналга кимдер жөнүндө эмне жазылаарын, кайсы графаларга кандай критерий, максат менен жазуу зарыл экендигин илимий мүнөздө иликтенип, андан кийин гана компетенттүү

билим берүү органдары тарабынан бирдиктүү үлгүдө чыгарылганы рационалдуу болот.

Эми куратордук журналдын ички мазмунуна келсек. Алгач биз куратордук журналды эмне үчүн, кимдер үчүн түзүп жатабыз деген суроого жооп издешибиз керек. Албетте, куратордун ишмердүүлүгү академиялык тайпадагы студенттерди тарбиялоого багытталган. Демек, студенттерди эмнеге тарбиялайбыз, аларда кандай кесиптик, инсандык сапаттарды калыптандырабыз? Буга жооп мамлекет-министрликтин, окуу жайдын тарбия концепциясында, мыйзамдарда көрсөтүлгөн максат, милдеттерден келип чыгышы шарт. Ушундай логика менен жүрүп олтуруп жыйынтыгында кураторлордун милдеттерине жараша, ал милдеттерди реализациялатуу үчүн куратордук журналдан төмөндөгүдөй атайын беттер бөлүнүүгө тийиш:

1. Журналдын сырткы мукабасына: мамлекеттин, министрликтин, ЖОЖдун жана анын ичиндеги тармактык бөлүмдүн, журналдын аталышы жазылат. Ошондой эле академиялык тайпанын, куратордун, старостанын аты-жөнүн жазуу үчүн бош сызыгы бар жай коюлат;

2. Журналдын аннотациясы жазылат;

3. “Кураторлор жөнүндө жобо”, “Кураторлорго көрсөтмө”, академиялык тайпаларга тарбиялык иштерди жүргүзүүнүн университет тарабынан сунушталган болжолдуу планын кошуу кажет. Анткени куратордун өз ишмердүүлүгүнө байланышкан жобо, көрсөтмө, университет тарабынан сунуш кылынган тарбиялык пландын куратордук журналда камтылышы куратор үчүн нормативдик-усулдук жактан ыңгайлуулукту гана пайда кылат;

4. Тайпадагы студенттерге жүргүзүлүүчү тарбиялык иштердин планы куратор тарабынан кол жазма менен жазылат. План жылдын айларына, жумаларына конкреттүү түзүлүп, кафедра башчысы менен макулдашуу жана факультеттин деканы тарабынан бекитилүүчү графалар белгиленет;

5. Академиялык тайпада окуп жаткан студенттердин тизмеси, окуу жыл ичинде өздөштүрүүчү предметтери, сабактардын жадыбалы, билим берип жаткан окутуучулардын тизмесине, телефонуна атайын графалар берилет;

6. Тайпадагы студенттик өзүн-өзү башкаруу курамы: староста, профорг, түрдүү сектор башчылары;

7. Тайпадагы студенттердин келишимдик төлөмдөрү жөнүндө маалымат;

8. Тайпадагы студенттердин социалдык абалы. Эгер тайпада ата-энеси жок, майып, турмуш шарты оор студенттер болсо өзүнчө бөлүп жазуу жана аларга кандай жардамдар керектигин белгилөө;

9. Окуу жайдын коомдук иштерине тайпанын катышуусу (ишембилекке чыгуу, маданий-массалык иштер ж.б.) түшүрүлөт;

10. Тайпа ичиндеги иштер (кечелер, музей, театрға баруу, табиятка чыгуу ж.б.) жазылат;

11. Студент жана анын ата-энеси менен жекече иш алып баруусу;

12. Студенттердин илимий иштери (дипломдук иш, курстук иш, реферат, лабораториялык жана текшерүү иштери, илимий макалалары) жөнүндө маалымат;

13. Ар бир жумага куратордук саат үчүн журналдан бет берилет. Анда өтүлгөн күнү, айы, сааты, тарбиялык тема, жума ичиндеги студенттердин сабактарга катышуусунун жана жетишүүсүнүн жыйынтыгы жана башка эмне маселелер талкуулангандыгын жазуу;

14. Тайпадагы ар бир студент бош убактыларын эмне менен өткөзүп (спорт менен машыгуу, бий үйрөнүү, дебат клубдарына катышуу, тил үйрөнүү, интернетте олтуруу, китепканада болуу ж.б.) жаткандыгын жазуу;

15. Куратордун I жана II семестр боюнча эсеп-кысабынын критерийлери жазылган бош графалар коюлат жана ал куратор тарабынан семестр аягында толтурулат;

16. Журналдын акыркы бөлүгүндө ар бир студент үчүн өздүк баракчага орун берилет. Анда: студенттин аты-жөнү, туулган жылы, айы, күнү, туулган жери (облус, район, айыл өкмөт, айыл), телефону, электрондук дареги, шаарда жашаган дареги, ата-энесинин аты-жөнү, ата-энесинин иштеген жери, кызматы, телефондору, үй-бүлө мүчөлөрүнүн саны, студенттин ден соолугунун абалы, саясий көз карашы, кайсы партияда экендигин жазуу үчүн бош сызыкчалар коюлуп, аны студент өзү толтурат. Ошол эле бетте куратордун студент туурасындагы байкоолору жана таалим-тарбиясынын натыйжасы жөнүндө “тарбиялоого чейин” жана “тарбиялоодон кийин” деген жазуусу бар бош графаларды толтурууга тийиш. Ал эми критерийлер төмөндөгүдөй болуусу абзел: мүнөзү, адеп-ахлагы, кийинүү маданияты, бош убактысын пайдалана билүүсү, жашоодогу максаты, эстетикалык табити, жаңы технологияларды (интернетти) пайдалана билүүсү, маалыматтуулугу (дүйнөдөгү, өлкөдөгү жаңылыктарга кызыгуусу), билим алууга болгон мамилеси, искусствого, адабиятка кызыгуусу, өзүн таза алып жүрүүсү (гигиенасы), маданий-массалык, коомдук пайдалуу иштерге катышуусу жана башкалар жөнүндө тайпанын ар бир студентине аналитикалык эскертүүлөр, байкоолор жазылат [3];

17. Журнал студенттер окууну бүткөнгө чейин кафедрада сакталат.

Жогоруда көрсөтүлүп өткөн ар бир критерийдин артында педагогикалык билимге, ыкка, усулга негизделген тоодой эмгек камтылган. Аны ЖОЖдун ар бир окутуучусу бекем эрк, педагогдук кесипке болгон сүйүүсү менен гана ишке ашыра алат деген ойдомун.

Адабияттар:

1. Студенттик тайпалардын кураторлору жөнүндөгү жобосу, ОшМУ, тарбия департаменти. - Ош, 2008. -3 б.
2. Тарбия иштери боюнча документтердин жыйнагы, ОшМУ, тарбия департаменти. – Ош, 2011. -29 б.
3. Куратордук журнал, ОшМУ, тарбия департаменти. – Ош, 2015.

Рецензент: д.п.н., профессор Чоров М.Ж.